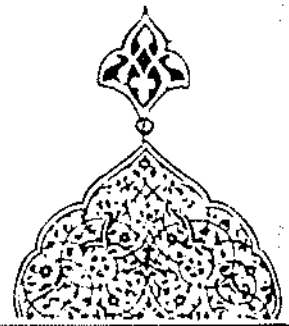

عظمت و شکوه

علم از دیدگاه

معصومین (ع)

(مقدمه)

طی شماره گذشته بحثی مختصر پیرامون عظمت و شکوه علم از دیدگاه قرآن از نظر گرامیتان گذشت و همانگونه که وعده کرده بودیم در این شماره در پیرامون همین موضوع از دیدگاه پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین علیه السلام خواهیم پرداخت باشد که با مطالعه و دقت نظر بر روی معیارها و ارزشهای والای اسلامی و عمل بدانها و با خواست خداوند خود را در زمره بندگان صالح باری تعالی قرار دهیم. انشاء...

آنچه در ذیل از نظر گرامیتان مسکدر کوندای از فرمایشات پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین علیه السلام است درباره شکوه علم و عالم از دیدگاه اسلام و از آنجا که فرمایشات آن حضرت هیچگونه نازی به توضیح ندارد، لذا به نقل تمام و کمال آن می برداریم و آنرا از هر گونه تفسیر و توضیح بیشتری عاری و بر حذر میدانیم. نسی اکرم (ص) میفرماید: "دانش آموختن بر هر فرد مسلمان (اعم از زن و مرد) ضروری و واجب

است. باید علم و دانش را از سرچشمهها و موارد استفاده آن، حویا شود و آنرا از افراد نایسته و اهل علم دریافت کنید. زیرا اگر دانش آموختن با هدف الهی توام باشد بعنوان حسنه تلقی میشود، و پویایی از علم، عبادت است و مذاکره و گفتگوهای علمی، تسبیح و تقدیس پروردگار میباشد و علم و رفتار هماهنگ با علم، جهاد در راه خدا است و تعلیم آن به کسانی که از علم بهره ای ندارند، صدقه محسوب میشود، بذل علم به افراد در خور و شایسته،

وسيله تقرب بخدا میباشد. زیرا علم، ابزار و راهنمای شناخت حلال و حرام و جراحی فروزان فراسوی بهشت، و مونس و همدم انسان بهنگام وحشت، و یار و رفیق انسان در روزگار غربت و تنهایی، و همزیان انسان در حال بی کسی، و راهنمای او در لحظات خونی و ناخوشی، و سلاح او در برابر دشمنان، و زیور و زینت او در جمع دوستان است. خداوند متعال بعدد علم و دانش، جامعه های بشری را تعالی بخشیده و آنان را بدین وسیله در مسیر خیر و فضیلت

قرار داده است، بدانگونه که جامعه فاقد علم و آگاهی را ناگزیر به اقتباس از آنان کرده تا از رفتار و روش آنان، الگو و سرمشق گیرند که سرانجام آراء و افکارشان به آراء و افکار همان جامعه منتهی میگردد، (جامعه‌ای که از علم و دانش بهره‌مند میباشد). فرشتگان شیفته دوستی با دانشمندان میکردند و با بال و پرشان شخصیت روحی آنان را لمس کرده و با درود و تحیات خویش به آنان تهنیت میگویند.

هر پدیده خشک و تر می‌کوشند که از خداوند درخواست نمایند تا دانشمندان و جامعه سرشار از علم و دانش دینی را مورد مرحمت و لطف خویش قرار دهد. حتی ماهیان دریا و درندگان بیابان و پشه‌ها و چهارپایان نیز این درخواست را با خدا در میان میگذارند.

علم مایه حیات دلهاست که عوامل مرکزای جهل و نادانی را از قلوب مردم ریشه‌کن میسازد. دانش وسیله روشنائی چشم و نیرومندی اندام و مانع ضعف و فتور جسمانی است.

انسان میتواند در سایه علم به منازل و مقامات افراد برجسته و با فضیلت راه یافته و در حلقات و مجالس نیکان و خیراندیشان قرار گرفته و به مدارج و مناصب عالی دنیوی و اخروی نائل گردد. مذاکره و گفتگوی علمی، معادل با روزه‌داری و تدوین و تعلیم آن، برابر با قیام شبانه‌گاهی در راز و نیاز با خداست. علم و دانش موثرترین عامل و انگیزه طاعت انسان از خدا و بهترین مشوق او برای عبادت است. انسان از مجرای پیش به صله رحم و حفظ ارتباط

و پیوند با خویشاوندان و دوستان قیام مینمایند و از رهگذران آن، به شناخت صحیح حلال و حرام موفق میگردد. علم راهبر انسان برای عمل و رفتار است و رفتار انسان از علم او انهام گرفته و یابای هم پیش میروند. نیک بختان از علم استمداد میجویند و عملاً از آن بهره‌مند میگردند. در حالیکه تیره‌بختان و نادانان از آن محروم هستند. خوشا بحال کسانی که خداوند، آنانرا از چنان حظ و بهره کرانقدری محروم و ناکام نکرده‌است.

و بدین گونه هر گاه یک بینش الهی و یک دین‌نجات‌بخش انسانهای درسد جهل و نادانی را تیره‌بختان و بیروزان و آشنایان بدان دین را نیک‌بختان تلقی مینمایند امروز میبایست به حق آنرا سردمدار علوم تعالی بخش و سعادت‌آفرین دانست.

در جای دیگر در تفسیری منسوب به امام حسن عسکری (ع) راجع به آیه "و اذا اخذنا ميثاق بني اسرائيل لا تعبدون الا الله و بالوالدين احسانا و ذي القربى و البناتى" (آنگاه که از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم که جز خدای را نپرستید و نسبت به پدر و مادر و خویشاوندان و بنیان نیکی کنید... سوره بقره آیه ۷۷) مطالب ذیل جلب توجه میکند:

در تفسیر کلمه "البناتى" باید گفت که رسول خدا (ص) فرموده: خداوند مردم را به احسان و نیکی نسبت به بنیان توصیه و تشویق فرموده و افراد را موظف به سرپرستی از آنان میداند

زیرا افراد یتیم و بی سرپرست، پدران خود را از دست داده‌اند و از آنان جدا گشته‌اند. اگر کسی از آنان صیانت کند، خداوند متعال او را در حمایت خود قرار میدهد.

امام حسن عسکری (ع) بدینال این بیان رسول کرامی السلام (ص) چنین میفرماید: "یتیم دیگری را سزاواریم که شرایط اوضاع زندگی او، سخت‌تر از یتیمی است که پدر خود را از دست داده و او عبارت از کسی است که از امام و رهبر دینی خود، محروم و جدا گشته است و نمیتواند به او دسترسی پیدا کند و میداند وظیفه و تکلیف او در احکام دینی مورد ابتلا، وی چگونه است. حالای مردم، اگر کسی از پیروان ما، که به علوم و معارف اسلامی دست یافته است، فردی بی خبر و بی اطلاع از شریعت ما و خدا گشته‌اند ما را به شریعت و راه و رسم فواید ما رهنمون گردد. چنین فردی، یتیمی است که در دامان او قرار گرفته است و او هم چون سرپرستی است که از یتیمی بی پدر پرستاری میکند.

سپوش باید، اگر کسی این فرد بی اطلاع را راهنمایی کند و ارتداد او را به عهده گیرد و شریعت و راه و رسم ما خاندان بی‌غمیر (ص) را به او تعلیم دهد با مادر بندگان الهی همگام بوده، و در جایگاهی قرار گیرد که ما در حور آن هستیم.